

SPAREN MET EEN SPAARKAS OP CAFÉ

Karel Baeten - Spaarkas buurthuis Statiewijk

Sparen via spaarkassen is een **laatnegentiende-eeuwse traditie** die nog steeds leeft binnen de **Vlaamse volkscafés**, maar onder druk staat door strengere wetgeving. Zo leeft deze praktijk al **meer dan veertig jaar**, sinds zijn ontstaan, **bij buurthuis Statiewijk van Niel-bij-As**. Zeer waarschijnlijk is de spaarkas mee naar het buurthuis gekomen vanuit café Verdcourt, tegenover het station in As, enkele honderden meters van het buurthuis verwijderd. Daar vergaderden de leden van het buurtcomité voor het ontstaan van het buurthuis.

De oorspronkelijke spaarkas in café Verdcourt is waarschijnlijk in leven geroepen om de spaarders een **extra zakcentje** te kunnen geven tijdens de **jaarlijkse kermis**, die gaat door de derde zondag van september. De oorspronkelijk kas is mee naar het buurthuis verhuisd toen het café de deuren sloot. In de loop van de jaren is de spaarkas vervangen door een nieuw exemplaar, gemaakt door een van de bestuursleden.

Naast sparen voor de jaarlijkse kermis, kwam er door de jaren heen een tweede doelstelling bij, namelijk de kinderen en kleinkinderen van de spaarders gratis te laten deelnemen aan het **sinterklaasfeest** dat door het buurthuis wordt georganiseerd. Iedereen is welkom, maar enkel de spaarders hebben dit voordeel. Aalle andere deelnemers aan het sinterklaasfeest betalen een bijdrage in de onkosten.

Er bestaat **geen specifiek reglement**, wie wil sparen kan dat **elke zondag tussen 10u30 en 12u30**. Om 12u30 wordt de kas gelicht en zorgt de verantwoordelijke (schatbewaarder van de vzw) ervoor dat alles netjes genoteerd en bijgehouden wordt. 's Vrijdags voor de kermis wordt voor iedere spaarder een enveloppe met het gespaarde bedrag klaargemaakt en overhandigd.

Bij ons is er **geen boete** bij het niet sparen, wat wel het geval was in vele cafés. Daar waren spaarders verplicht om wekelijks te sparen, zo niet, moest je een boete betalen. Die boete kwam in een aparte pot terecht waarmee een jaarlijkse souper werd gefinancierd.

Iedereen die in het buurthuis komt, mag/kan sparen. Men hoeft bijvoorbeeld geen lid te zijn van de vzw. Op dit moment wordt er door 30 tot 35 mensen gespaard. De kas heeft 100 spaarvakjes. Als je weet dat er wekelijks tussen de 40 en de 50 bezoekers op zondagvoormiddag iets komen drinken, gaat het hier over een vrij groot aantal spaarders. Sommige spaarders sparen niet alleen voor zichzelf maar ook voor hun kinderen, ze nemen dan naast een spaarvakje voor zichzelf nog 1, 2 of meer spaarvakjes voor hun kinderen, zodat ze die tijdens de kermis een extra centje kunnen meegeven.

Het gebruik is **goed ingeburgerd**, er zijn zelfs spaarders die, als ze niet komen buurten uit tijdgebrek of andere activiteiten, toch nog snel binnenspringen voor 12u30 om zeker te kunnen sparen. Anderen die de klok niet zo goed in de gaten hebben, zullen zich tegen 12u30 toch nog reppen om zeker te kunnen sparen die zondag.

Zolang het buurthuis blijft bestaan, zal ook de spaarkas blijven. Het grootste probleem is dat er heel moeilijk nog nieuwe vrijwilligers/bestuursleden gevonden worden die de werking willen overnemen. Als die niet gevonden worden, zal met het uitdoven van het buurthuis ook het gebruik van een spaarkas waarschijnlijk verdwijnen. Maar zolang het buurthuis bestaat, zal zeker ook de spaarkas in gebruik blijven.

Zin in meer? Lees [hier](#) nog een ander spaarkasverhaal in de bijdrage van Ingeburg Digneffe over de Hasseltse spaarkas in de Vaart van Maastricht.

**Gebaseerd op een interview door Karel Baeten met Valeer Hoogmartens, bestuurslid vzw Buurthuis sedert 25 jaar in Buurthuis Statiewijk.*

**Deze inzending kadert binnen het project Beleving 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.*

INZENDER

Valeer Hoogmartens

LOCATIE

3668 Niel-bij-As

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#sociaal gebruik